

ทรงผมเด็กไทยสมัยโบราณ

นำเสนอเมื่อ : 17 พ.ค. 2552

ทรงผมเด็กไทยสมัยโบราณ

✘ ทรงผมเด็กไทยในสมัยโบราณ

เหตุผลของการไว้ผมทรงต่างๆ ของเด็กไทยโบราณ

1. ไว้ตามประเพณี เห็นคนอื่นเขาไว้ลูกไว้ก็ให้ลูกของตนไว้บ้าง ส่วนใหญ่จะให้เริ่มไว้หลังจุกที่ทำพิธีโกนจุกแล้วโดยจะเหลือผมตรงกระหม่อมไว้ เพราะเชื่อกันว่า หากโกนผมทิ้งไปหมด ขวัญก็จะไม่มีที่อาศัยแล้วก็เริ่มไว้จนยาวตั้งแต่นั้นเรื่อยมา

2. ไว้เพราะเป็นการแก้เคล็ด เนื่องจากเด็กมักเจ็บไข้ อ้อต๋ว แอ็ดๆ อยู่เสมอ หรือเป็นเด็กที่เลี้ยงยาก ผู้ใหญ่เห็นว่าอาจเป็นเพราะไว้ผมธรรมดา เลยให้เปลี่ยนมาเป็นไว้จุก ไว้แกละ ไปตามแต่เห็นสมควร บางทีพอเปลี่ยนทรงผมแล้วกลายเป็นเด็กแข็งแรง เลี้ยงง่ายไปเลยก็มีคะ ส่วนใหญ่จะใช้วิธีเสียนาย โดยผู้ใหญ่จะไปหาดินเหนียวมาปั้นตุ๊กตาเป็นรูปเด็กไว้ผมทั้ง 4 แบบ คือ ผมจุก ผมแกละ ผมเปีย และผมโก๊ะ แล้วให้เด็กซึ่งยังเล็กๆ ไม่ประสูประสาเลื้อย หากเด็กจับตุ๊กตาที่ไว้ผมแบบใด ก็จะทำให้เด็กเปลี่ยนมาไว้ผมแบบนั้น หรือใช้วิธีเสียนายอื่นๆ เช่น เขียนชื่อทรงผมยอดฮิตทั้ง 4 แบบ ใส่กระดาษแยกออกเป็นแผ่นๆ ให้เด็กเลือกหยิบขึ้นมาแผ่นหนึ่งแล้วไว้ผมตามนั้น ด้วยเหตุนี้เด็กไทยสมัยโบราณบางที่ก็ไว้ผมทั้ง 4 แบบได้ ทั้งหญิงและชาย สำหรับพระราชโอรส พระราชธิดาหรือบุตรธิดาของขุนนางชั้นผู้ใหญ่ นั้น นิยมไว้ผมจุกกันเป็นส่วนใหญ่ ส่วนลูกชาวบ้านทั่วไปนั้นนิยมไว้ทั้ง 4 แบบ ✘

พระราชครูวามเทพมุนีฯ ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการไว้ผมจุกไว้ในบทพินัยหนังสือ พระราชพิธีโสกันต์ว่า "การไว้จุกน่าจะรับเอาคตินิยมตามศาสนาพราหมณ์ซึ่งเห็นเทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์ ไว้ผมยาว และขมวดมุ่นเป็นมวยไว้กลางศีรษะก็นำมาดัดแปลงเป็นทรงผมเด็ก ด้วยต้องการอยู่ในความคุ้มครองอารักขาของเทพเจ้า"

นอกจากนี้ประเพณีการไว้จุกและโกนจุกในอินเดียก็มีเช่นเดียวกัน เรียกว่า พิธีอุปนัย และวันขึ้นปีใหม่ของพราหมณ์(ตรียัมปวาย) ซึ่งเป็นวันที่พระผู้เป็นเจ้าลงมาเยี่ยมโลก ในวันแรม 5 ค่ำ เดือน 6 ซึ่งจะมีการโล้ชิงช้า ก็จัดโกนจุกเด็กด้วย

1. ผมจุก คือผมที่ขมวดไว้ตรงขม่อม ราชศัพท์เรียกว่า พระเมาสีหรือพระโมลี

2. ผมแกละ คือผมที่เอาไว้เป็นหย่อมหรือเป็นปอยที่ข้างศีรษะ เด็กบางคนก็ไว้แกละเดียว บางคนก็ไว้สองแกละ

3. ผมเปีย คือผมที่ปล่อยให้ยาวให้ห้อยลงมา แต่ผู้ใหญ่จะจัดนำมาถักไขว้กัน และผูกไว้ให้ดูเรียบร้อย ผมเปียของเด็กไม่เหมือนกับผมเปียของสาว ๆ ในปัจจุบันนะคะ ผมเปียของเด็กจะยาวเฉพาะส่วนที่ปล่อยไว้คลุมขม่อมเท่านั้น ส่วนอื่นๆ บนศีรษะจะโกนเกลี้ยงเกลา แต่ผมเปียของสาว ๆ จะไว้ยาวทั้งศีรษะและรวบมาทางด้านหลัง จัดการถักไขว้ให้ดูเรียบร้อยและสวยงาม บางครั้งนำโบว์หรือเครื่องประดับอื่น ๆ มาติดไว้

✘

4. ผมโก๊ะ คือผมที่ไว้เป็นหย่อมหรือปอยคล้ายผมแกละ แต่ไม่ได้ถักเปียอย่างผมเปีย เพียงแต่ผูกไว้ไม่ให้ร่วงจึงสร้างความรำคาญให้แก่เด็ก

อีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เด็กไว้ผมทรงต่างๆ เนื่องจากเมืองไทยเป็นเมืองร้อน หากให้เด็กไว้ผมยาวก็จะไม่สะดวก สร้างความรำคาญแก่เด็ก ดูแลรักษายากเพราะเด็กอยู่ในวัยซุกซน แต่ในขณะที่เด็กนั้นกะโหลกศีรษะหรือกระหม่อมของเด็กซึ่งชาวบ้านนิยมเรียกกันว่า "ขวัญ" นั้นยังบอบบาง คือยังต่อกันไม่สนิท โดยเชื่อกันว่าขวัญหรือชีวิตวิญญาณของคนเราอยู่ที่กระหม่อม หากสังเกตจะเห็นว่าบริเวณขวัญของเด็กแรกเกิดหรือเด็กเล็ก ๆ จะเห็นตรงกระหม่อมบาง ๆ เตนตบ ๆ จึงถือเป็นส่วนสำคัญของชีวิต ดังนั้นหากไปโกนผมตรงส่วนนั้นออก อาจเป็นอันอันตรายได้ จึงโกนเฉพาะส่วนอื่น ๆ ปล่อยให้ขวัญไว้ เมื่อผมยาวมากขึ้น ปล่อยให้สร้างสร้างความรำคาญให้แก่เด็กและดูไม่เรียบร้อย จึงเกล้ามัดขึ้นเป็นจุก ซึ่งในสมัยโบราณนิยม ให้เด็กไว้ผมทรงต่างๆ ดังที่กล่าวมา

ที่มา www.kantana.co.th

✘